

לשכת רב הקמפוס

אוניברסיטת בר-אילן

הפקולטה למדעי היהדות

דף שבו עי

פרשת שמיני, תשע"א
מספר 908מאת המרכז ללימודי יסוד ביהדות
ע"ש הלנה ופאול שולמן

זְמַרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יָדָם (תהלים ל: יג)

מזמור ל' בתהלים פותח בפסוק: "מזמור שיר חֲנֻפֵת הבית לדוד" והוא נכתב כדי להיאמר בחנוכת בית המקדש.¹ לפי הפירוש שדוד כתבו, הרי ידע שלא הוא יזכה לבנות את הבית, אלא בְּנוֹ. מה הניע אותו אם כן לכתוב את המזמור?

אבן עזרא מביא בפירושו על הפסוק את דברי רבי משה הכהן בן ג'יקטילא שמפרש: "כי דוד התאבל כאשר אמר לו נתן כי הוא לא יבנה הבית לשם, וכאשר אמר לו כי שלמה בנו יבנה הבית אז התאזר שמחה תחת אבלו כי בנו כמוהו".

מכאן אפשר להבין את סיום המזמור: "לְמַעַן זְמַרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יָדָם ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אוֹדְךָ". דוד נזכר בחנוכת המשכן הראשון של בני ישראל במדבר. ביום השמיני, אחרי שבעת ימי המילואים, יום שהיה צריך להיות מלא שמחה נהפך ליום של אבל, כאשר בני אהרון הקריבו "אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֱתָם" (י:א). ובפסוק שאחריו כתוב: "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבֵי אֶקְדֹּשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶפְגְּד וַיִּדְם אֶהֱרֹן". הקב"ה מתכבד כאשר הוא "עושה דין בצדיקים, מתיירא ומתעלה ומתקלס".² כאשר אהרון שמע את דברי ה' – "וידם". שפירושו "שהיה בוכה בקול, ואז שתק".³

כאשר דוד כתב את המזמור על חנוכת הבית, כנראה נזכר באהרון ובניו, והתפלל שכאשר יבנה בנו את בית המקדש, ה' יתכבד מבניית הבית ולא מעשיית דין. יהיו בבית זמירות של הודיה ולא דומיה של אבל. בקשתו הייתה שאותה טרגדיה לא תחזור על עצמה. "כל ימי חיי אודך בעבור זה שסלחת לי".⁴ אני אשמח עם בני בבניית הבית ולא כמו אהרון עם בניו במדבר:

הִפְכַּתְּ מִסִּפְדֵי לְמַחֹל לִי פִתְחַתְּ שָׁקִי וַתֹּאזְנֵנִי שְׂמֵחָה.
לְמַעַן זְמַרְךָ כְּבוֹד וְלֹא יָדָם ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אוֹדְךָ.

יוסי מורגנשטרן
פתח תקווה

1 רד"ק תהלים ל:א.

2 רש"י ויקרא י:ג.

3 רמב"ן שם.

4 רד"ק תהלים ל: יג.